

Descripció

Es coneix com a **processionària del pi** la larva (eruga) d'una espècie de papallona nocturna (*Thaumetopoea pityocampa Schiff.*) anomenada vulgarment així perquè es desplaça en grup -és molt gregària- formant les característiques cues o processons, especialment quan s'enterra.

Es tracta d'un **insecte defoliador** -és a dir, s'alimenta de fulles- que ataca els pins, i que pot afectar-lo de manera greu si els atacs són molt intensos i repetits o si els arbres estan debilitats. Així i tot, l'arbre no es mor. A les Balears afecta sobretot al pi blanc (*Pinus halepensis Mill.*) que, tot i no ésser el més susceptible, és el més abundant a les illes.

Per això, i tenint en compte l'absència d'una part dels paràsits i dels predadors naturals en el lloc d'origen, **la processionària podria arribar a constituir un problema greu per als nostres pinars.**

Generalment la conseqüència principal de l'atac d'aquest insecte sobre les masses de pins és el debilitament que produeix a les mateixes, disminuint el seu creixement i afavorint l'atac d'altres insectes o infermetats oportunistes com poden ser els perforadors (*Tomicus* i *Orthomicus*) que sí arriben amatar els arbres. Els danys d'aquesta espècie s'agraven si els atacs es combinen amb períodes climàtics anòmals o extrems com les sequeres prolongades.

Cicle biològic

El cicle biològic de la processionària del pi és variable d'uns llocs a altres en funció del clima. A part de les barreres físiques, el clima de la zona, especialment les temperatures obtingudes, juguen un paper fonamental en la distribució i presència de l'espècie.

Generalment a Mallorca, el fred i les gelades ocasionals provoquen que el període de permanència de les erugues sigui més dilatat i l'enterrament de les erugues, per tant, es produeixi més tard: des de finals de febrer fins a principis de març..

CICLE BIOLÒGIC DE LA PROCESSIONÀRIA DEL PI (*Thaumetopoea pityocampa*) A LES ILLES BALEARS

	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
ERUGUES												
BOSES												
PROCESSIONS												
CRISALIDES												
PAPALLONES												
OUS												

Les papallones adultes emergeixen del sòl i pugen a les branques dels pins on el vespre es reproduïxen, posant els ous al suport que trobin oportú, morint després a les poques hores.

Als 30 o 40 dies neixen les larves, que desenvoluparan pèls urticants a partir del tercer estadi larvari, als 30 dies del seu naixement, construint també la seva bossa definitiva, a la que van a resguardar-se totes les nits després d'haver-se alimentat. Al final de l'hivern les erugues que hagin completat el seu desenvolupament larvari, baixen en processó pel tronc del pi per a trobar un lloc on enterrar-se i començar la metamorfosi. Les papallones emergiran a l'estiu següent o durant els 4/5 estius següents si ha permanescut en estat de latència.

NIVELLS D'AFECTACIÓ DELS PINS EN FUNCIÓ DE L'ATAC DE PROCESSIONÀRIA

NIVELL D'ATAC	SIGNES
NIVELL 0	Cap o alguna colònia molt disseminada
NIVELL 1	Algunes colònies al voltants de les masses forestals, clars i peus aïllats
NIVELL 2	Bastants colònies als voltants de les masses i clars, i algunes als centres de la massa forestal
NIVELL 3	Defoliacions parcials als voltants de les masses i peus aïllats, i bastants colònies pel centre de la massa forestal. Defoliació fins al 25% de la cobertura vegetal d'un pi.
NIVELL 4	Defoliacions molt fortes als voltants de les masses i peus aïllats i parcials a la resta de la massa forestal. Defoliació d'entre el 25-50% de la cobertura vegetal d'un pi.
NIVELL 5	Defoliacions molt fortes a tota la massa forestal. Defoliació superior al 50% de la cobertura vegetal d'un pi.

Mesures per a controlar la plaga

- Col·locació de trampes de feromona a l'estiu i destrucció/tractament d'aquestes a l'hivern.
- Instal·lació de caixes niu per a ocells insectívors i quiròpters per a reduir la població d'adults.
- Per als nivells 4 i 5 d'afectació per a un bosc (no per a arbres aïllats) es recomanable tractaments massius aeris o terrestres.

IMATGE 2: Nivell 1 i 2 d'afectació per Processionària. Fotografia aèria de Sa Comuna a la zona de Sa basseta plana

IMATGE 3: Nivell 3 d'afectació per Proccionària. Fotografia D'un pi davant el cementiri de Bunyola

IMATGE 4: Nivell 4 d'afectació per Processionària. Fotografia D'un pi davant el cementiri de Bunyola. S'observa una defoliació molt forta i la presència de nombroses bosses

IMATGE 5: Nivell 5 d'afectació per Processionària. Fotografia D'un pi a la urbanització de sa Font Seca. S'observa una defoliació quasi total dels pins i nombroses bosses a cada branca.

IMATGE 1: Nivell 0 d'afectació per Processionària. Fotografia aèria de Sa Comuna a la zona de S'arbossar